

DSB's uddannelse af personale, der er i direkte kundekontakt – som for eksempel togpersonalet – indgår disse områder som væsentlige elementer.

I forbindelse med uddannelse af DSB's togpersonale, ligger der således i uddannelsen flere lektioner omhandlende service og kundebetjening. I togføreruddannelsen alene ligger der 27 lektioner omkring kundebetjening, hvor der tages udgangspunkt i de kundegrupper, som er i toget, herunder kunder med anden etnisk baggrund. Herudover indeholder kurset et ca. 4 timers foredrag med konkrete eksempler på religiøse og kulturelle traditioner, samt en undervisningsdag i konflikthåndtering, som nævnt i mit svar på spørgsmål nr. S 2789.

Spm. nr. S 2906

Til videnskabsministeren (19/3 04) af:

Lene Garsdal (SF):

»Kan ministeren bekræfte, at der er væsentlige forskelle i de anbefalinger, EU-landes myndigheder kommer med i forbindelse med strålingsfare fra mobiltelefoni, og hvad begrundet efter ministerens opfattelse denne forskel, mener ministeren f.eks., at det kan ses som en forskellig tilgang til børn og forsigtighedsprincippet?«

Begrundelse

Der henvises bl.a. til artiklen i Dagbladet Information den 17. marts 2004 »Risiko for strålingsfare nedtones«.

Svar (2/4 04)

Videnskabsministeren (Helge Sander):

Jeg har bedt Sundhedsstyrelsen om at besvare spørgsmålet. Sundhedsstyrelsen har over for mig oplyst følgende:

»Der er forskelle i den eksakte ordlyd af de anbefalinger forskellige EU-landes myndigheder giver i forbindelse med potentielle sundhedsrisici ved mobiltelefoni.

Generelt gælder, at myndigheders anbefalinger er et resultat af den måde, de vælger at vurdere og efterfølgende kommunikere en potentiel risiko til befolkningen på. Først vurderes risiko-

en, og efterfølgende besluttes det, hvorledes risikoen skal håndteres og kommunikeres til befolkningen. Risikoen evalueres endvidere løbende.

I risikovurderingen indgår en karakterisering af risikoen. Den videnskabelige evidens for risikoen og dens størrelse vurderes. Det er Sundhedsstyrelsens opfattelse, at myndighederne i de forskellige lande i EU er enige, for så vidt angår den videnskabelige evidens vedr. sundhedsrisici i forbindelse med de radiofrekvente elektromagnetiske felter fra mobiltelefoner og antenner til mobilkommunikation. Det vurderes, at der ikke på det nuværende videnskabelige grundlag, er formodning om sundhedsskadelige effekter af disse felter, når eksisterende grænseværdier overholdes.

Myndighedernes håndtering af den potentielle risiko, herunder anvendelsen af forsigtighedsprincippet, varierer imidlertid fra land til land. Ligeledes varierer risikokommunikationen. Disse forskelle mellem landene baserer sig ifølge bl.a. WHO på kulturelle forskelle. Der er et stærkt kulturelt element i, hvorledes uro i befolkningen håndteres. De forskellige EU-lande har endvidere en forskellig historik med hensyn til kommunikation af risiko på forskellige områder.

Der er overordnet forskellige synspunkter på det at tage forsigtighedsprincippet i anvendelse. Et synspunkt er, at det skal tages i anvendelse som følge af befolkningens uro over potentielle sundhedsrisici, også selv om der ikke er videnskabelig evidens for, at en risiko eksisterer. Et andet synspunkt er, at den videnskabelige evidens eller mangel på samme skal kommunikeres klart og præcist til befolkningen, og at anvendelse af forsigtighedsprincippet kun vil føre til yderligere uro og forvirring i befolkningen. Endelig er der det synspunkt, at forsigtighedsprincippet bør anvendes, når der er videnskabelig evidens for en risiko, men risikoens størrelse er ukendt.

Anvendelse af forsigtighedsprincippet er endvidere ikke et spørgsmål om enten eller. Der er et helt spektrum af muligheder for at udvise forsigtighed, f.eks. at følge området med forskning, at have rådgivende forskerpaneler, at informere befolkningen om eksisterende viden og usikkerheder, at give information om, hvordan man selv kan nedsætte udsættelsen for det pågældende, at indføre nye regler/love, der mindsker udsættelsen, at regulere markedsføringen, og som den yderste konsekvens at forbyde brug